

E. BROEKHUIS

Proefstation voor de Akker- en Weidebouw

T. R. STEGEMAN

Leraar aan de R.M.L.S. te Meppel

R. WESTRA

Proefstation voor de Akker- en Weidebouw

HET OPSTELLEN VAN BEDRIJFSBEGROTINGEN

SALDO-TABELLEN

voor het opstellen van begrotingen van gemengde bedrijven op zandgrond

1655

Publikatie Nr. 13 – juni 1960

PROEFSTATION VOOR DE AKKER- EN WEIDEBOUW – WAGENINGEN

109590

Woord vooraf

De heer T. R. STEGEMAN, leraar aan de R.M.L.S. te Meppel, verrichtte gedurende de zomermaanden van 1958 een onderzoek naar normen voor het opstellen van bedrijfsbegrotingen, in samenwerking met de rijkslandbouwconsulent en de rijksveeteeltconsulent te Assen.

De heer R. WESTRA bewerkte het verkregen cijfermateriaal nader tot Rapport nr. 32.

Gedurende de zomer van 1959 zette de heer STEGEMAN zijn onderzoek voort in de vorm van een toetsing van de gevonden cijfers, waarvan hij de resultaten samenvatte in Rapport nr. 56.

De grote belangstelling voor Rapport nr. 32 noodzaakte tot een vermeerdering op zo grote schaal, dat een gedrukte publikatie moest worden overwogen, hoewel het onderzoek omtrent de functionele samenhang van kosten en opbrengsten, waarop de opgenomen tabellen berusten, nog geenszins is afgesloten. Mede daarom is ook ruimte gelaten voor aanvullingen en correcties van gebruikers.

Deze publikatie is bedoeld voor de ervaren bedrijfsvoorlichter. Men hoede zich voor een te lichtvaardige hantering van de gevonden normen.

Het ligt in de bedoeling ook voor andere bedrijfstypen soortgelijke publikaties samen te stellen. Dit houdt echter niet in, dat gebruik van deze publikatie buiten het gemengde zandgebied zonder meer onmogelijk behoeft te zijn.

Hoofdafdeling Bedrijfsvraagstukken,
Ir. C. M. HUPKES

Het opstellen van bedrijfsbegrotingen

Wat is een begroting?

Met een begroting voor een landbouwbedrijf bedoelt men een gedetailleerde raming van kosten en opbrengsten, zoals die *onder normale omstandigheden* op dat bedrijf te verwachten zijn.

Deze raming heeft in het algemeen betrekking op een toekomstige periode.

Soms wordt ook de raming van de bedrijfsresultaten over een afgelopen periode als „begroting” aangeduid. In zo'n geval wordt de „begroting” gebruikt om het bedrijfsresultaat te benaderen bij gebrek aan een boekhouding.

Het doel van een begroting

Het uiteindelijke doel van een bedrijfsbegroting is steeds het verkrijgen van richtlijnen voor het bedrijfsbeleid. Het directe doel van een begroting kan verschillend zijn en gericht zijn op:

- a. het verkrijgen van inzicht in de gemiddeld te verwachten bedrijfsresultaten bij de bestaande bedrijfsorganisatie (*analysebegroting*)
- b. het benaderen van het effect van een verandering in de bedrijfsorganisatie op het bedrijfsresultaat (*keuzebegroting*)
- c. het begroten van gevolgen van een gekozen of te kiezen bedrijfsorganisatie, b.v. liquiditeitspositie, arbeidsbehoefte, ruwvoederbehoefte, kunstmestbehoefte, enz. (*financieringsbegroting, arbeidsbegroting, voederbegroting*).

De onder a, b en c genoemde doeleinden hangen nauw met elkaar samen. Wanneer de bedrijfsresultaten bij de bestaande bedrijfsorganisatie te wensen over laten (ad a), ligt het voor de hand een bepaalde verandering te proberen (ad b).

Het kennen van de gevolgen van een bepaalde bedrijfsorganisatie is onder meer nodig om de uitvoering van het gemaakte plan nader te detailleren (ad c).

Het doel ad b sluit nauw aan bij de bedrijfsvoorlichting. *De bedrijfsbegroting in deze zin is het centrale denk- en rekeninstrument van de bedrijfsvoorlichter.*

Soorten begrotingen

Men kan de begrotingen ten behoeve van het bedrijfsbeleid op verschillende manieren indelen, b.v.:

1. naar het doel — analysebegroting (ad a)
keuzebegroting (ad b)
financieringsbegroting (ad c)
arbeidsbegroting (ad c)
voederbegroting (ad c)

*doel: uitvoerend
woning keuzes en
rekeninstrument.*

2. naar de omvang — detailbegroting (bedrijfsonderdeel)
                       ~~~~~
                                   totaalbegroting (gehele bedrijf)
3. naar de termijn — begroting op korte termijn
                                   begroting op lange termijn

Hierbij moet worden opgemerkt, dat de aanduiding „begroting” enigszins afwijkt van hetgeen men hieronder in de bedrijfseconomie algemeen verstaat.

Het is daarom niet gewenst de diverse soorten begrotingen verder met naamgeving te onderscheiden, maar zoveel mogelijk een omschrijving toe te passen. Dit voorkomt verwarring.

Welke verandering gaan we begroten? *1 de deelen*

De organisatie van een bedrijf is — theoretisch — op oneindig veel manieren te variëren. De optimale organisatie is slechts met behulp van een wiskundige techniek te vinden (z.g. *lineaire programmering*).

In de praktijk is het aantal mogelijke variaties van de bedrijfsorganisatie evenwel niet oneindig groot. In elk bedrijf ontmoeten we — op korte termijn beschouwd — een groot aantal *vaste punten*: oppervlakte cultuurgrond, aantal arbeidskrachten, kennis en ervaring van de boer, afzetmogelijkheden, e.d.

Uitgaande van deze vaste punten wordt door wikkens en wegen een bepaalde verandering voorgesteld, waarvan het effect op het bedrijfsresultaat wordt begroot.

Soms is de verandering min of meer gegeven, nl. wanneer de boer advies vraagt over een bepaalde wijziging van zijn bedrijfsplan, b.v. mechanisatie, uitbreiding veestapel, e.d.

Het kan in verschillende gevallen gewenst zijn de financiële gevolgen van *diverse veranderingen* te begroten. Verder kan worden opgemerkt dat het kennen van het uiteindelijke optimum voor het bedrijf *geen* besliste vereiste is. Het is vaak voldoende als bekend is in welke *richting* de bedrijfsorganisatie veranderd moet worden (b.v. verlaging van arbeidskosten per eenheid produkt). Veranderingen in het bedrijfsbeleid vereisen bovendien een zekere mate van geleidelijkheid.

Waarschijnlijk zal het bepalen van de optimale bedrijfsorganisatie ook eerst mogelijk zijn, nadat de eerste gevolgen van wijziging in de richting van het optimum bekend zijn.

Normale kosten en opbrengsten; normaal risico

Met nadruk moet worden opgemerkt, dat een bedrijfsbegroting steeds tot doel heeft het bedrijfsresultaat te ramen *onder normale omstandigheden*. Het is niet de bedoeling het bedrijfsresultaat — zo dit mogelijk was — te voorspellen. Daarom moet de begroting worden opgesteld bij normale kosten en normale opbrengsten. *Normaal* behoeft in dit verband *niet* identiek te zijn met gemiddeld, al kan een gemiddelde over enige jaren veel steun geven bij de schattingen. Door uit te gaan van normale kosten en opbrengsten wordt ook een zekere *taakstelling* in de begroting aangegeven. Het begroten tegen nor-

male kosten en opbrengsten impliceert opname van een *normaal risico* in de begroting. Het risico van het landbouwbedrijf moet dus verdisconteerd worden in de opbrengst- en kostenramingen.

Normale prijzen

Bij het begroten van opbrengsten en kosten moeten de hoeveelheden eindprodukt en produktiemiddel vermenigvuldigd worden met een *normale prijs*. Dit is echter uitermate moeilijk, met name voor begrotingen op lange termijn. In de afgelopen 10 jaren zijn de arbeidslonen b.v. ongeveer verdubbeld. Niemand had dit kunnen voorzien.

Het is mogelijk dat in de naaste toekomst de kosten van de arbeid nog verder stijgen. Het is ook mogelijk dat de pachten enigszins stijgen. Daarbij lijkt de kans aanwezig, dat deze kostenstijgingen niet volledig gecompenseerd zullen worden door hogere opbrengstprijzen. Hoe evenwel de juiste verhoudingen zullen worden is niet te voorzien. Wanneer daartoe aanleiding bestaat, kan een aantal begrotingen worden opgesteld met verschillende prijzen. Verder kan worden opgemerkt, dat het in deze meer gaat om de prijsverhouding dan om het — toch niet te voorziene — *prijsniveau*. Een praktische oplossing is daarom bij het opstellen van de begroting uit te gaan van de huidige prijzen.

Het is vrijwel nooit mogelijk de conclusie omtrent het bedrijfsbeleid zonder meer uit de cijfers af te lezen. Er is een bepaalde interpretatie nodig van de cijfers, rekening houdend met allerlei omstandigheden, die niet in de begroting zijn verwerkt. Bij deze interpretatie kan men ook verwachtingen omtrent wijzigingen van de prijsverhoudingen in ogenschouw nemen.

Van sommige handelsgewassen is de prijs ook niet bij benadering te begroten. Men kan dan overwegen de prijs als onbekende aan te nemen en te berekenen bij welke prijs het bepaalde gewas hetzelfde saldo geeft als een ander gewas, waarvan men de prijs wel kan begroten.

Boekhouding en begroting

Na het voorgaande kan de vraag worden beantwoord in hoeverre we boekhouduitkomsten kunnen vergelijken met de uitkomsten van begrotingen.

Een begroting geeft de bedrijfsresultaten weer zoals deze te verwachten zijn onder *normale omstandigheden*. Een boekhouding geeft de uitkomst aan zoals die bepaald is bij de in het boekjaar — toevallig(!) — *heersende omstandigheden*.

Het zou toevallig zijn, wanneer alle omstandigheden in een bepaald boekjaar normaal waren geweest. Het zou daarom ook toevallig zijn, als boekhouding en begroting hetzelfde eindresultaat te zien zouden geven. De boekhouding registreert alle bijzonderheden, zoals die in het desbetreffende jaar zijn voorgekomen. Dit is *geen voordeel*. Het trekken van conclusies ten behoeve van het ~~bedrijfsbeleid wordt erdoor~~ bemoeilijkt.

Men zou de boekhoudresultaten moeten *normaliseren* alvorens ze te interpreteren. Een dergelijk genormaliseerd boekhoudresultaat zou *wel* moeten overeenstemmen met het begrote resultaat. Intussen is het zeker nuttig boek-

houd- en begrotingsresultaat met elkaar te vergelijken. Boer en bedrijfsvoor-

- a. de kosten van het „basis-werktuigenpark”
- b. de kosten van specifieke werktuigen.

Voor de kosten ad a kan men waarschijnlijk in veel gevallen een norm per bedrijf stellen. De kosten ad b zullen steeds apart op de gebruikelijke wijze moeten worden begroot.

De *arbeidskosten* bieden bij het begroten geen bijzondere problemen. De volwaardigheid van de meewerkende gezinsleden blijft altijd een schatting, zowel in de boekhouding als in de begroting.

De „*algemene kosten*” kunnen van bedrijf tot bedrijf sterk variëren. De post bevat doorgaans weinig aanknopingspunten voor het bedrijfsbeleid.

De invloed van regionale verschillen op de begrotingsnormen

Het landbouwbedrijf vertoont vele variaties in verband met grondsoort, bedrijfsgrootte, kennis en aanleg van de boer e.d. Het moet daarom niet mogelijk geacht worden „*vaste normen*” te geven voor het opstellen van begrotingen.

De saldo-tabellen zijn in zekere zin te beschouwen als „*variabele normen*”.

De variaties per gebied en per bedrijfstype zullen in de eerste plaats tot uiting komen in een verschillend opbrengstniveau. Dit is in de tabellen verwerkt.

In de tweede plaats zullen de niet-toegerekende kosten — met name de kosten van werktuigen en arbeid — sterk variëren. Mogelijk kan per gebied hieromtrent een aanvulling worden gegeven.

Verder zal men wellicht in bepaalde gebieden nog aanvullende tabellen nodig hebben, b.v. wanneer er gewassen voorkomen die in deze publikatie niet zijn opgenomen.

Met de meeste nadruk moet worden gewaarschuwd tegen een klakkeloos toepassen van de in deze publikatie opgenomen cijfers. De aanleg van de boer en de produktie-omstandigheden van het individuele bedrijf zijn in hoge mate bepalend voor het optimale bedrijfsplan.

TABEL 1

GRANEN

A. Opbrengst minus kosten voor kunstmest en zaai­zaad per ha

Opbrengstprijis per 100 kg	Opbrengst in kg per ha					
	2500	3000	3500	4000	4500	5000
35	670	855	1030	1205	1380	1555
34	655	825	995	1165	1335	1505
33	630	795	960	1125	1290	1455
32	610	770	930	1090	1250	1410
31	585	740	895	1050	1205	1360
30	560	710	860	1010	1160	1310
29	540	685	830	975	1120	1265
28	515	655	795	935	1075	1215
27	490	625	760	895	1030	1165
26	470	600	730	860	990	1120
25	445	570	695	820	945	1070

Opbrengst in kg per ha

In de tabel is opgenomen:

Kunstmest :	60 kg N	à f 1,—	} f 128,—
	50 kg P ₂ O ₅	à f 0,60	
	80 kg K ₂ O	à f 0,35	
	diversen	f 10,—	

Zaai­zaad : 150 kg tegen opbrengstprijis + f 10,— per 100 kg

B. Werk door derden

<i>Dorsen:</i>	breedstromachine incl. touw	f 70,— per ha
	grote machine incl. draadpers	f 100,— „ „
<i>Maaien met zelfbinder (incl. touw):</i>	van één kant	f 75,— „ „
	rond	f 60,— „ „
<i>Maaidorsen:</i>	maaidorsen	f 175,— „ „
	stro-persen	f 65,— „ „
	graandrogen	f 15,— „ „
<i>Sproeien:</i>	(excl. sproeimiddelen)	f 15,— „ „
C. Diversen		
	Sproeimiddelen tegen onkruid	f 20,— „ „
	Bindertouw (8 kg per ha)	f 20,— „ „

Aanvullingen van het Consulentenschap

TABEL 2

AARDAPPELEN (voor consumptie en fabriek)

A. Opbrengst minus kosten voor kunstmest en pootgoed per ha

Opbrengstprij per 100 kg marktbaar produkt ¹⁾	16	2700	3020	3340	3660	3980	4300	4620	4940	5260
	15	2500	2800	3100	3400	3700	4000	4300	4600	4900
	14	2300	2580	2860	3140	3420	3700	3980	4260	4540
	13	2100	2360	2620	2880	3140	3400	3660	3920	4180
	12	1900	2140	2380	2620	2860	3100	3340	3580	3820
	11	1700	1920	2140	2360	2580	2800	3020	3240	3460
	10	1500	1700	1900	2100	2300	2500	2700	2900	3100
	9	1300	1480	1660	1840	2020	2200	2380	2560	2740
	8	1100	1260	1420	1580	1740	1900	2060	2220	2380
	7	900	1040	1180	1320	1460	1600	1740	1880	2020
	6	700	820	940	1060	1180	1300	1420	1540	1660
	5	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1300
	4	300	380	460	540	620	700	780	860	940
		20	22	24	26	28	30	32	34	36

Opbrengst in 1000 kg per ha

In de tabel is opgenomen:

Kunstmest :	80 kg N	à f 1,—	} f 205,—
	60 kg P ₂ O ₅	à f 0,60	
	160 kg K ₂ O	à f 0,50	
	diversen	f 9,—	

Pootgoed : 1500 kg à f 20,— = f 300,—

¹⁾ Opbrengst kriel wordt als bijprodukt beschouwd en is in deze tabel niet opgenomen.

B. Werk door derden

<i>Plantgaten maken</i>	f 15,— per ha
<i>Machinaal poten (1 man)</i>	f 60,— „ „
<i>Loofklappen</i>	f 60,— „ „

Rooien:

voorraadrooier (1 man)	f 150,— „ „
voorraadrooier + opzakinrichting (2 man)	f 270,— „ „
volautomatisch (2 man)	f 270,— „ „
volautomatisch + opzakinrichting (2 man)	f 325,— „ „

Sputten:

(excl. middel) aardappelziekte	f 18,— „ „
(excl. middel) doodspuiten	f 25,— „ „

C. Diversen

Sproeimiddelen per keer:

aardappelziekte	f 20,— „ „
coloradokever	f 10,— „ „
doodspuiten	f 70,— „ „

Aanvullingen van het Consulentenschap

TABEL 3

POOTAARDAPPELEN

A. Opbrengst minus kosten voor kunstmest, pootgoed, keuringsdienst en heffingen per ha

Opbrengst per 100 kg marktbaar produkt ¹⁾	40	3120	3900	4690	5470	6250	7040	7820
	35	2670	3350	4040	4720	5400	6090	6770
	30	2220	2800	3390	3970	4550	5140	5720
	25	1770	2250	2740	3220	3700	4190	4670
	22	1410	1830	2260	2680	3100	3530	3950
	20	1170	1550	1940	2320	2700	3090	3470
	18	930	1270	1620	1960	2300	2650	2990
	16	690	990	1300	1600	1900	2210	2510
	14	450	710	980	1240	1500	1770	2030
	12	210	430	660	880	1100	1330	1550
	10	—30	150	340	520	700	890	1070
	8	—270	—130	20	160	300	450	590
	6	—510	—410	—300	—200	—100	10	110
		12	14	16	18	20	22	24

Opbrengst in 1000 kg

In de tabel is opgenomen:

Kunstmest: 80 kg N	à f 1,—	} —202 f
60 kg P ₂ O ₅	à f 0,60	
160 kg K ₂ O	à f 0,50	
diversen	f 9,—	

Aangifte + nacontrole	f 43,50 per ha
Areaalheffing	f 130,— per ha
Plombereu + heffingen	f 0,84 per 100 kg

Pootgoed: 3000 kg tegen opbrengstprijs (minimumprijs f 25,— per 100 kg)

¹⁾ Opbrengst uitschot wordt als bijprodukt beschouwd en is in deze tabel niet opgenomen.

B. Werk door derden

<i>Plantgaten maken</i>		f 15,— per ha
<i>Machinaal poten</i> (1 man)		f 60,— " "
<i>Loofklappen</i>		f 60,— " "
<i>Rooien:</i>		
voorraadrooier + 2 man (groen rooien)		f 165,— " "
volautomatisch (speciaal ingericht voor pootgoed) + 2 man		f 360,— " "
volautomatisch (normaal) + 2 man		f 270,— " "
<i>Sputen:</i>		
(excl. middel) aardappelziekte		f 18,— " "
(excl. middel) doodspuiten		f 25,— " "

C. Diversen

<i>Sproeimiddelen per keer:</i>		
aardappelziekte		f 20,— " "
coloradokever		f 10,— " "
doodspuiten		f 70,— " "

Aanvullingen van het Consulentschap

TABEL 4

SUIKERBIETEN

A. Opbrengst minus kosten voor kunstmest, zaaizaad en aflevering per ha

Opbrengstprij per 1000 kg	60	1710	2000	2300	2450	2590	2740	2890	3180
58	1640	1920	2210	2350	2490	2630	2780	2960	
56	1570	1840	2120	2260	2390	2530	2670	2840	
54	1500	1760	2030	2160	2290	2420	2560	2720	
52	1430	1680	1940	2070	2190	2320	2450	2600	
50	1360	1600	1850	1970	2090	2210	2340	2480	
48	1290	1520	1760	1880	1990	2110	2230	2360	
46	1220	1440	1670	1780	1890	2000	2120	2240	
44	1150	1360	1580	1690	1790	1900	2010	2120	
42	1080	1280	1490	1590	1690	1790	1900	2000	
40	1010	1200	1400	1500	1590	1690	1790	1880	
38	940	1120	1310	1400	1490	1580	1680	1760	
		35000	40000	45000	47500	50000	52500	55000	60000

Opbrengst in kg per ha

In de tabel is opgenomen:

Kunstmest : 160 kg	à f	1,—	}	f 280,—
60 kg P ₂ O ₅	à f	0,60		
200 kg K ₂ O	à f	0,35		
diversen	f	14,—		
Zaaizaad				f 65,—
Afleveringskosten	f	1,25 per 1000 kg		

A₁. Opbrengst koppen en blad f 250,— per ha

TABEL 4

B. Werk door derden

Rooien (volautomatisch)	f 260,— per ha
Sputen (excl. middel)	f 25,— „ „

C. Diversen

Sproeimiddelen	f 25,— „ „
----------------	------------

Aanvullingen van het Consulentenschap

TABEL 5

GRASLAND EN VOEDERGEWASSEN

A. Grasland en kunstweide

Kunstmestkosten per ha

Melkkoeien per 100 ha	Ares per melkkoe	Kg zuivere meststof			Bedrag
		N	P ₂ O ₅	K ₂ O	
80 — 90	111 — 120	40	60	100	110
91 — 100	101 — 110	60	60	100	130
101 — 110	91 — 100	90	60	100	160
111 — 125	81 — 90	120	60	100	190
126 — 145	71 — 80	160	60	100	230
146 — 165	61 — 70	200	60	100	270
166 — 200	51 — 60	260	60	100	330

Zaaizaadkosten voor het inzaaien van 1 ha f 125,—
 Grasmaaten per ha f 30,—
 Hooipersen per ha f 60,—

B. Voederbieten

Kunstmest per ha: 160 kg N à f 1,— }
 60 kg P₂O₅ à f 0,60 } f 280,—
 200 kg K₂O à f 0,35 }
 diversen f 14,— }
Zaaizaad per ha: 15 kg à f 4,— f 60,—
 Totaal f 340,—

C. Stoppelknollen

Kunstmest per ha: 80 kg N à f 1,— } f 108,—
 80 kg K₂O à f 0,35 }
Zaaizaad per ha: 2 kg à f 6,— f 12,—
 Totaal f 120,—

RUNDVEE-OPBRENGSTEN

A. Melkprijs per 100 kg melk bij aangegeven vetgehalte

		melkprijs bij 3,70 % vet							
		24,—	25,—	26,—	27,—	28,—	29,—	30,—	31,—
Vetgehalte in %	3,40	22,10	23,00	23,90	24,80	25,70	26,70	27,60	28,50
	3,50	22,70	23,70	24,60	25,60	26,50	27,40	28,40	29,30
	3,60	23,40	24,30	25,30	26,30	27,30	28,20	29,10	30,20
	3,70	24,00	25,00	26,00	27,00	28,00	29,00	30,00	31,00
	3,80	24,70	25,70	26,70	27,70	28,80	29,80	30,80	31,80
	3,90	25,30	26,40	27,40	28,50	29,50	30,60	31,60	32,70
	4,00	26,00	27,00	28,10	29,20	30,30	31,40	32,40	33,50
	4,10	26,60	27,70	28,80	29,90	31,00	32,10	33,30	34,40
	4,20	27,30	28,40	29,50	30,70	31,80	32,90	34,10	35,20
	4,30	27,90	29,10	30,20	31,40	32,60	33,70	34,90	36,00
	4,40	28,60	29,70	30,90	32,10	33,30	34,50	35,70	36,90

B. Omzet en aanwas

Aantal kalveren + aantal pinken per 100 melkkoeien	Omzet en aanwas in gld. per melkkoe
40	185
50	215
60	245
70	280
80	310
90	340
100	375
110	405
120	440
130	470
140	505
150	535
160	570
170	600
180	630
190	665
200	695

TABEL 7

HOEVEELHEID MELK UIT HET GRONDRANTSOEN

A		kg melk (4% vet), waarvoor het rantsoen uit eigen ruwvoer voldoende is													
		80	75	70	65	60	55	50	45	40	35	30	25	20	15
Gemaaide oppervlakte voor hooi en/of graskuil in ares per G.V.E. (zie C)	80	11	12	14	15										
	75	10	11	12	14	15									
	70	8	10	11	13	14	15								
	65	7	8	10	11	13	14	15							
	60	6	7	8	10	12	13	14							
	55	4	6	7	9	10	12	13	15						
	50	3	4	6	7	9	10	12	13	15					
	45	2	3	5	6	8	9	11	12	13	15				
	40	0	2	3	5	6	8	9	11	12	14				
	35	—	0	2	3	5	6	8	10	11	13				
	30	—	—	0	2	4	5	7	8	10	11				
	25	—	—	—	1	2	4	5	7	8	10				
	20	—	—	—	0	1	2	4	5	7	8				
	15	—	—	—	—	0	1	3	4	6	7				
			0	1	2	3	4	5	6	7	8	9			

Oppervlakte voederbieten (zie B.) in ares per G.V.E.

B. Omrekening tot voederbieten van andere ruwvoeders

4 are ingekuilde suikerbietenkoppen + -blad komt qua ZW-opbrengst overeen met	1 are voederbieten
4 are stoppelknollen komt qua ZW-opbrengst overeen met	1 are „
400 kg aardappelen komt qua ZW-opbrengst overeen met	1 are „
1200 kg ingekuilde pulp komt qua ZW-opbrengst overeen met	1 are „

TABEL 7

Opbrengsten, waarvan is uitgegaan

	Kg per ha	ZW	ZW per ha
Hooi	4 000	33	1320
Graskuil	12 000	11	1320
Ingekuilde suikerbiete- koppen en -blad	20 000	9,5	1900
Stoppelknollen	30 000	6,3	1900
Voederbieten	80 000	9,5	7600

Voedcrbehoefte in ZW (koe van 550 kg) in 180 dagen

Onderhoudsvoer	510
Melkproduktie van 4 kg	710
„ „ 6 kg	810
„ „ 8 kg	910
„ „ 10 kg	1010
„ „ 12 kg	1110

C. Normen voor de omrekening tot grootvee-eenheden (G.V.E.)

<i>Fok- en gebruiksvee</i>	Grootvee- eenheden	<i>Mestvee</i>	Grootvee- eenheden
Jongvee beneden 1 jaar	0,3	Jongvee beneden 1 jaar	0,5
„ 1—2 jaar	0,5	„ 1—2 jaar	1,0
„ 2 jaar en ouder (drachtig)	0,7	Mestkoeien en jongvee 2 jaar en ouder	1,0
Melk- en kalkkoeien	1,0	(incl. ossen en stieren)	1,0
Stieren 2 jaar en ouder	0,9	Melkgevend mestvee	1,1
<i>Schape</i>		<i>Paarden</i>	
(exclusief lammeren bij de ooi)	0,1	Veulens (tot 1 jaar)	0,5
		Jonge paarden 1—3 jaar	1,0
		Werkpaarden	0,7

TABEL 8

VOEDERKOSTEN EN OVERIGE TOEGEREKENDE KOSTEN RUNDVEE

A. Kg krachtvoer voor melkvee (stalperiode 180 dagen)

Kg melk per koe	Aantal nieuwmelkdagen	% wintermelk	Grondrantsoen uit ruwvoer, voldoende voor .... kg melk (zie tabel 7A)				
			4	6	8	10	12
3500	50	36—40	550	400	300	300	250
	75	41—45	600	450	350	300	250
	100	46—50	650	500	400	300	250
	125	51—55	700	550	450	300	250
4000	50	36—40	600	450	350	300	300
	75	41—45	700	550	450	350	300
	100	46—50	750	600	500	400	350
	125	51—55	800	650	550	400	350
4500	50	36—40	700	550	450	400	350
	75	41—45	750	650	500	450	400
	100	46—50	800	700	550	500	400
	125	51—55	900	750	600	500	400
5000	50	36—40	800	650	500	450	400
	75	41—45	900	750	600	500	450
	100	46—50	950	800	650	550	500
	125	51—55	1000	850	700	600	500

B. Krachtvoer voor jongvee

Kg per stalperiode per stuks jongvee boven ½ jaar

200   150   80

Aanvulling in kg per stuks drachtig jongvee

150   100

C. Opfokkosten kalveren (tot ½ jaar per kalf)

In tabel 8 C zijn vier rantsoenen vermeld voor de opfok van kalveren. Hieruit kan een keuze worden gedaan om de opfokkosten zo goed mogelijk te kunnen benaderen.

Volle melk	kg	120	150	200	300
Ondermelk	kg	400	800	1100	1400
Krachtvoer	kg	150	150	150	150
Bedrag	f	100,—	130,—	160,—	200,—

TABEL 8

D. Ruwvoer en stro

Stro (inclusief strooisel) 700 kg per melkkoe (incl. jongvee)

Ensilagekosten per ha ingekuild gras: A.I.V.-zuur

f 50,—

melasse

f 150,—

Suikerbietekoppen en -blad per ha

f 250,—

Aardappelen P.M.

Aangekocht ruwvoer (pulp!) P.M.

E. Overige toegerekende kosten

Veearts, dekgeld (K.I.), verzekering, rente, heffingen, enz. f 110,— per melkkoe

---

Aanvullingen van het Consulentenschap

TABEL 9

FOKZEUGEN

Opbrengst minus toegerekende kosten per zeug per jaar

Prijs per 100 kg krachtvoer	36	—67	13	93	173	253	333	413	493
	35	—51	29	109	189	269	349	429	509
	34	—34	46	126	206	286	366	446	526
	33	—18	62	142	222	302	382	462	542
	32	— 1	79	159	239	319	399	479	559
	31	15	95	175	255	335	415	495	575
	30	32	112	192	272	352	432	512	592
	29	48	128	208	288	368	448	528	608
	28	65	145	225	305	385	465	545	625
	27	81	161	241	321	401	481	561	641
	26	98	178	258	338	418	498	578	658
		30	35	40	45	50	55	60	65

Opbrengstprijis per big van 8 à 10 weken

In de tabel is uitgegaan van :

16 biggen per zeug per jaar

Voederverbruik per zeug per jaar 1650 kg (inclusief opfok van de zeug)

Overige kosten per zeug per jaar :

stro	f 32,—	} f 103,—
veearts	f 28,—	
dekgeld	f 23,—	
rente	f 20,—	

Netto-opbrengst oude zeugen per jaar f 150,—

MESTVARKENS (90 kg levend gewicht)

Opbrengst minus toegerekende kosten per afgeleverd mestvarken van 90 kg

Prijs per 100 kg krachtvoer	36	—19	—15	—12	—8	—5	—1	2	6	9	13	16	
	35	—16	—13	—9	—6	—2	1	5	8	12	15	19	
	34	—14	—10	—7	—3	1	4	8	11	15	18	22	
	33	—11	—7	—4	0	3	7	10	14	17	21	24	
	32	—8	—5	—1	2	6	9	13	16	20	23	27	
	31	—5	—2	2	5	9	12	16	19	23	26	30	
	30	—3	1	4	8	11	15	18	22	25	29	32	
	29	0	4	7	11	14	18	21	25	28	32	35	
	28	3	6	10	13	17	20	24	27	31	34	38	
	27	5	9	12	16	19	23	26	30	33	37	40	
			2,00	2,05	2,10	2,15	2,20	2,25	2,30	2,35	2,40	2,45	2,50

Opbrengstprijs per kg geslacht gewicht

In de tabel is uitgegaan van :

Voederverbruik per varken 270 kg meel (inclusief voeder aan gestorven en ziek verkochte dieren)

Geslacht gewicht 70 kg (levend gewicht 90 kg)

Aantal mestdagen 130 (van 17—90 kg)

Stro 55 kg	f 2,75
Veearts	f 1,20
Rente	f 1,65
Afleveringskosten	f 3,60
Litvalrisico (big)	f 2,50
	<hr/>
	f 11,70

Biggenprijs f 50,— (17 kg)

Bij een hogere biggenprijs het saldo met het verschil verlagen; bij een lagere biggenprijs het saldo met het verschil verhogen.

TABEL 11

MESTVARKENS (110 kg levend gewicht)

Opbrengst minus toegerekende kosten per afgeleverd mestvarken van 110 kg

Prijs per 100 kg krachtvoer	36	—26	—22	—17	—13	—8	—4	0	5	9	14	18
	35	—22	—18	—14	—9	—5	0	4	8	13	17	22
	34	—19	—14	—10	—6	—1	3	8	12	16	21	25
	33	—15	—11	—6	—2	2	7	11	16	20	24	29
	32	—12	—7	—3	2	6	10	15	19	24	28	32
	31	—8	—4	1	5	10	14	18	23	27	32	36
	30	—4	0	4	9	13	18	22	26	31	35	40
	29	—1	4	8	12	17	21	26	30	34	39	43
	28	3	7	12	16	20	25	29	34	38	42	47
	27	6	11	15	20	24	28	33	37	42	46	50
		1,90	1,95	2,00	2,05	2,10	2,15	2,20	2,25	2,30	2,35	2,40

Opbrengstprijs per kg geslacht gewicht

In de tabel is uitgegaan van:

Voederverbruik per varken 360 kg meel (inclusief voeder aan gestorven en ziek verkochte dieren)

Geslacht gewicht 88 kg (levend gewicht 110 kg)

Aantal mestdagen 160 (van 17—110 kg)

Stro 70 kg	f 3,50
Veearts	f 1,20
Rente	f 2,35
Afleveringskosten	f 4,10
Litvalrisico (big)	f 2,50
	<hr/>
	f 13,65

Biggenprijs f 50,— (17 kg)

Bij een hogere biggenprijs het saldo met het verschil verlagen; bij een lagere biggenprijs het saldo met het verschil verhogen.

LEGHENNEN

Opbrengst minus toegerekende kosten per 100 hennen per jaar

Prijs per 100 kg voer (gemiddelde prijs van ochtend- voer en gemengd graan)	36	—260	— 60	140	340	540	740	940	1140
	35	—200	0	200	400	600	800	1000	1200
	34	—140	60	260	460	660	860	1060	1260
	33	— 80	120	320	520	720	920	1120	1320
	32	— 20	180	380	580	780	980	1180	1380
	31	40	240	440	640	840	1040	1240	1440
	30	100	300	500	700	900	1100	1300	1500
		9	10	11	12	13	14	15	16

Opbrengst per 100 eieren

In de tabel is uitgegaan van :

Voederverbruik per hen (inclusief opfok) 60 kg

Veearts	f 9,—	} f 104,— per 100 hennen
Strooisel	f 22,—	
Rente	f 39,—	
Elektriciteit en water	f 34,—	

Omzet en aanwas f 207,— per 100 hennen

Leg per hen 200 eieren

Een gemiddeld aantal van 100 hennen per jaar wordt verkregen door uit te gaan van 110 gesexte eendagskuikens.

TABEL 13

NIET-TOEGEREKENDE KOSTEN

A. Grond en gebouwen. Pacht per ha ca. f 150,— (f 120,— tot f 180,—)

Afschrijving, rente en onderhoud per jaar van investeringen (voorzover nog niet in de pacht begrepen)

Silo's t/m 25 m ³	f 1,50 per m ³
„ boven 25 m ³	f 1,10 „ „
Platensilo's	f 1,— „ „
Gierkelders	f 3,50 „ „
Mestplaat	f 1,50 per m ²
Kippenhokken	f 2,— „ „
Varkenshokken	f 6,— „ „

Overige investeringen in gebouwen, drainage, grondverbetering enz.: 7% van de vervangingswaarde

B. Kosten werktuigen

1. **Basis-inventaris** (paardtractie en zonder grote werktuigen) f 100,— per ha

(trekkertractie zonder grote werktuigen en
zonder kosten voor de trekker) f 150,— per ha

2. **Speciale werktuigen**

	Afschrijving, rente, onderhoud in %	Vervangingswaarde in gld.
Sproeimachine	19	1800—3500
Kunstmeststrooier	16	300—2000
Mestverspreider	18	2600
Graanmaaier-zelfbinder	16	4100—5600
Aardappelvoorraadrooier	21	1100—2500
Aardappelverzamelrooier	31	4000—7000
Bietenrooier	29	1300—6000
Hooiblazer	12	1200
Jacobsladder	17	1300

Berekening

Beregende oppervlakte	Kosten per jaar per ha beregende grond
5,— ha	f 180,—
7,50 ha	f 140,—
10,— ha	f 120,—

Melkmachine: f 200,— + 19% van de vervangingswaarde

Melkmachine voor:	Vervangingswaarde	Kosten per jaar:
15 koeien	f 1900,—	f 560,—
20 „	f 2000,—	f 580,—
25 „	f 2200,—	f 620,—
30 „	f 2600,—	f 700,—
40 „	f 3000,—	f 770,—

Trekker

Diesel	12 pk	f 1100,—	per jaar	+	f 0,45	per draaiuur
Diesel	25 pk	f 1650,—	" "	+	f 0,60	" "
Petroleum	25 pk	f 1300,—	" "	+	f 1,00	" "

Hooiventilatie (kosten per jaar in guldens)

Hoeveelheid hooi (x 1000 kg)	Koude-luchtventilatie			Warme-luchtventilatie	
	op zolder	hooiberg	2 of 3 tassen	hooiberg	2 of 3 tassen
20	320	280	—	900	—
40	550	400	450	1150	1250
60	850	550	650	1500	1600
80	—	700	900	1800	2000

C. Directe kosten werkpaarden

Per paard : bijkomende voederkosten	f 175,—
overige directe kosten	f 175,—
Totaal	f 350,—

D. Algemene kosten

Contributies, abonnementen, heffingen, telefoon, waterleiding, elektriciteit, rente omlopend vermogen, marktbezoek, etc.: f 50,— per ha

E. Werk door derden (niet toegerekend)

Schijfeggen en ploegen	f 35,— per ha
Grasland ploegen	f 50,— " "
Kunstweide ploegen	f 40,— " "
Mest verspreiden :	
2 verspreiders, 1 trekker, 1 man	f 15,— per uur
1 verspreider, 1 trekker, 1 man	f 10,— " "
Grijper (mest laden)	f 10,— " "
Kunstmeststrooien	f 12,50 per ha
Trekker met bestuurder	f 7,50 per uur

F. Arbeidsloon

Jaarloon, inclusief sociale lasten (bij 100% beschikbaarheid)	mannen	vrouwen
23 jaar en ouder	6000	4000
22 "	5500	4000
21 "	5200	4000
20 "	4800	4000
19 "	4300	4000
18 "	3800	3400
17 "	3300	2900
16 "	2900	2500

Akkoordloon : P.M.

Aanvullingen consulentenschap z.o.z.

Aanvullingen van het consulentenschap

Toelichting op het begrotingsformulier en het gebruik van de tabellen

Het formulier (zie blz. 41)

A. Resultaten per bedrijf

Er kunnen twee bedrijfsplannen met het daarbij berekende resultaat worden opgenomen. Het saldo per gewas of per bedrijfsonderdeel wordt gevonden door de oppervlakte (gewas) of het aantal (dieren) te vermenigvuldigen met het saldo per ha of per dier op de overeenkomstige regel in B.

B. Opbrengst en toegerekende kosten per ha en per dier

Hier kunnen met behulp van de tabellen de saldo's per ha en per dier worden berekend.

C. Niet-toegerekende kosten

Dit zijn de kosten die nog niet in de saldo's zijn verrekend. Evenals bij A kunnen ook hier twee bedrijfsplannen worden opgenomen.

Werkwijze

1. Begonnen wordt met oppervlakte en aantal dieren in plan I (kolom b)
2. Vervolgens worden de saldo's in B bepaald en de niet toegerekende kosten in C (plan I, kolom s)
3. Met behulp van B en C wordt het bedrijfsresultaat (saldo) van plan I in kolom c bepaald
4. Ten slotte worden in plan II (kolommen d, e en t) de gevolgen van eventuele wijzigingen begroot.

Tabel 1, 2, 3 en 4

Berekening van de saldo's (B)

Marktbaar gewassen per ha

Kolom f en g: Kg-opbrengst en prijs

Kolom h : Opbrengst minus kunstmest, zaaizaad, pootgoed en diversen.
Met behulp van kg-opbrengst en prijs zijn deze saldo's af te lezen in de tabellen 1A, 2A, 3A en 4A.

Kolom i : Werk door derden per ha gewas. Norm voor de belangrijkste kosten van werk door derden zijn opgenomen in de tabellen 1 t/m 4(B). In deze kolom komen ook de kosten voor sproeimiddelen en bindertouw, wanneer men zelf sproeit of bindert, of wanneer deze kosten nog niet in het werk door derden zijn inbegrepen (tabel 1 t/m 4 (C)).

Kolom j : Opbrengst bijproduct in gld. per ha

Stro: opbrengst in kg per ha $\times$ prijs

Aardappelen: uitschot en kriel kg per ha $\times$ prijs
Suikerbieten: (koppen en blad): zie tabel 4 A₁.
 Kolom k : Saldo per ha gewas = h — i + j.

Tabel 5

Voedergewassen

Kolom m : In tabel 5A kunnen aan de hand van de veebezetting de kunstmestkosten per ha worden afgelezen.

Tevens moet bepaald worden, hoe hoog de totale jaarlijkse kosten zijn voor graszaad en werk door derden (o.a. grasmaaien en hooipersen). Dit bedrag, omgerekend per ha grasland en kunstweide, wordt opgeteld bij de kunstmestkosten per ha, waarna het totale bedrag per ha in kolom m op regel 9 komt.

Voor de kosten van kunstmest en zaaizaad, van voederbieten en stoppelknollen: zie tabel 5 B en C.

Kolom n : Uit de totale oppervlakte in plan I en het aantal melkkoeien wordt de oppervlakte in ares per koe bepaald.

Kolom p : Oppervlakte per koe $\times$ kosten per ha =

$$\frac{\text{kolom n} \times \text{kolom m}}{100} = \dots \text{ gld. per koe}$$

Tabel 6

Opbrengst per koe (kolom q)

Regel 16 en 17: Opbrengst in kg per koe en gemiddeld vetgehalte.

Regel 18: In tabel 6 A kan de prijs bij het werkelijke vetgehalte worden afgelezen, als men uitgaat van een garantieprijs bij 3,70% vet.

Regel 19: Melkgeld = kg $\times$ prijs.

Regel 20: Omzet en aanwas zijn af te lezen in tabel 6 B. Het aantal stuks jongvee per 100 melkkoeien vindt men uit de berekening:

$$\frac{\text{kalveren} + \text{jongvee}}{\text{melkkoeien}} \times 100$$

Tabel 7

Toegerekende kosten rundvee (kolom r)

Eerst worden de voederkosten voor de gehele rundveestapel berekend. Er dient te worden bepaald, welke oppervlakte hooi, kuil, voederbieten enz. er per grootvee-eenheid (G.V.E.) beschikbaar is (normen voor de omrekening tot grootvee-eenheden zijn opgenomen in tabel 7 C).

Voor de bepaling van de hoeveelheid melk uit het grondrantsoen moet worden uitgegaan van de oppervlakte gemaaid grasland per G.V.E. en de oppervlakte voederbieten per G.V.E. (waarbij andere ruwvoerders met behulp van tabel 7 B worden omgerekend tot voederbieten).

Voorbeeld

Aanwezig 12 G.V.E.
Gemaaid grasland 6 ha
Oppervlakte voederbieten 0,30 ha
Oppervlakte stoppelknollen 0,80 ha
Te vervoederen aardappelen 4000 kg
Gemaaide oppervlakte grasland per koe = **50 are.**

Voederbieten (omgerekend)

voederbieten = 30 are
80 are stoppelknollen : 4 = 20 are
4000 kg aardappelen : 400 = 10 are

Totaal 60 are = per G.V.E. 5 are.

Uit tabel 7 A is nu af te lezen dat bij 50 are gemaaid grasland en 5 are voederbieten het grondrantsoen voldoende is voor 10 kg melk.

Tabel 8

Om de hoeveelheid krachtvoer per koe te bepalen is nodig te weten: melkproduktie per koe, de produktie waarvoor het grondrantsoen voldoende is en het aantal nieuwmelkdagen (te bepalen uit de gemiddelde afkalftatum).

In plaats van het aantal nieuwmelkdagen kan ook worden uitgegaan van het percentage wintermelk, wanneer dit uit boekhoudgegevens bekend is.

Voorbeeld :

Melkproduktie 4000 kg per koe
Grondrantsoen voor 8 kg melk
Aantal nieuwmelkdagen 75

In tabel 8 A is nu een krachtvoerbehoefte af te lezen van 450 kg per melkkoe.

Regel 22 : De kg krachtvoer per dier af te lezen uit tabel 8 A, zoals hiervoor is aangegeven.

Het totaalbedrag in kolom r wordt gevonden uit aantal melkkoeien x kg x prijs.

N.B. Bij het bepalen van de prijs houde men er rekening mee, dat de hoeveelheid is bepaald met behulp van de ZW. Een eventuele aanvulling met eiwit zal verrekend moeten zijn in de prijs van het krachtvoer.

Regel 23 : Er wordt van uitgegaan, dat het beschikbare rantsoen voor jongvee overeenkomt met dat voor melkvee. In tabel 8 B is bij verschillende grondrantsoenen aangegeven de benodigde hoeveelheid krachtvoer per dier voor *alle jongvee boven 1/2 jaar.*

Voor het bedrag in kolom r neme men het aantal dieren x krachtvoer per dier x prijs.

- Regel 24 : Voor drachtig jongvee moet nog een aanvulling worden gegeven (8 B).
 Bedrag in kolom r = aantal drachtige dieren x kg krachtvoer per dier x prijs.
- Regel 25 : Opfokkosten kalveren (8 C). Aantal kalveren x opfokkosten per kalf = totaalbedrag in kolom r.
- Regel 26 : Stro (vervoerd en verstrooid) = kg per koe x aantal melkkoeien x prijs.
- Regel 27 : Overig voer. In kolom r het totale bedrag voor o.a. ensilagekosten, aardappelen, bietekoppen en -blad, aangekocht ruwvoer.
- Regel 29 : Voederkosten per melkkoe = totaal van regel 28, gedeeld door het aantal melkkoeien.
- Regel 30 : Zie tabel 8 E.
- Regel 31 : Regel 29 + regel 30.
- Regel 32 : Opbrengst (21 q) - kosten (31 r).
- Regel 39 : Saldo minus voedergewassen = 32 r — 14 p.

Tabel 9

Varkens

- Regel 40 : Opbrengst minus toegerekende kosten per gemiddeld aanwezige fokzeug bij verschillende voederprijzen en opbrengstprijzen is af te lezen in tabel 9.

Tabel 10 en 11

- Regel 41 : Opbrengst minus toegerekende kosten per mestvarken is af te lezen voor 90 kg levend gewicht in tabel 10 en voor 110 kg levend gewicht in tabel 11.
 Indien de biggenprijs hoger of lager is dan f 50,—, dan moet het saldo met dit verschil worden gecorrigeerd.

Tabel 12

Kippen

- Regel 42 : Opbrengst minus toegerekende kosten per gemiddeld aanwezige leghen is in tabel 12 af te lezen bij verschillende opbrengst- en voederprijzen.
 Voor het bepalen van het gemiddelde aantal aanwezige hennen kan men eventueel uitgaan van het aantal aangekochte kuikens.

Tabel 13

Niet-toegerekende kosten

- Regel 51 : Kosten grond en gebouwen:
Pachtbedrijf: betaalde pacht + rente, afschrijving en onderhoud pachtersinvesteringen.
Eigen bedrijf: geschatte pacht volgens gelijksoortige pachtbedrijven.

Regel 52/53/54: Zie tabel.

De basis-inventaris is een inventaris zonder grote werktuigen, zoals die in de tabel apart zijn vermeld.

Regel 56: Het bedrag van f 50,— per ha is niet bruikbaar op kleine bedrijven met zeer veel kippen of varkens e.d. In dergelijke gevallen zal een bedrag per bedrijf moeten worden geschat.

Regel 57: O.a. nog niet toegerekend werk door derden (zie tabel).

Resultaten per bedrijf (A)

Regel 1 t/m 7: Marktbaar gewassen = oppervlakte x saldo in kolom k.

Regel 9 t/m 14: Voedergewassen: alleen de oppervlakte, geen saldo's.

Regel 33, 36, 37: Werkpaarden, kalveren en jongvee: alleen het aantal.

Regel 34: Jonge paarden: saldo = omzet en aanwas uit aanfok, verminderd met extra kosten, zoals dekgeld.

Regel 35: Schapen: saldo = omzet en aanwas + wol, verminderd met voederkosten en overige directe kosten.

Regel 38: Mestvee: opbrengst mestvee, verminderd met voederkosten en andere directe kosten.

Alleen hier vermelden wanneer niet reeds opgenomen onder omzet en aanwas rundvee en voederkosten rundvee.

Regel 39: Aantal melkkoeien x saldo op regel 39, kolom r.

Regel 40/41/42: Aantal x saldo op overeenkomstige regel in kolom r.

Regel 43: Overige opbrengsten, zoals werk voor derden, boomgaard.

Regel 44 t/m 50: Berekening bedrijfsresultaat.

Voor loonbedragen zie tabel 13.

BEDRIJFSBEGROTING

Boekjaar 19.../...

Naam: .....

Adres: .....

Nr.: .....

A RESULTATEN PER BEDRIJF					B OPBRENGST EN TOEGEREKENDE KOSTEN PER ha EN PER DIER									
Omschrijving	PLAN I		PLAN II		OPBRENGST		Opbrengst minus kunstmest, zaai-zaad, poelgoed en div.	Af: Werk door derden	Bij: Opbrengst bijproduct in gld	Saldo				
	ha	Saldo	ha	Saldo	kg	prijs					kg	prijs		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k				
1.					1.									
2.					2.									
3.					3.									
4.					4.									
5.					5.									
6.					6.									
7.					7.									
8. Totaal marktbaar gewassen														
9. Grasland + kunstweide					Kunstmest, zaai-zaad, werk d. derden per ha		Per melkkoe		TOEGEREKENDE KOSTEN RONDVEE					
					m	n	ares	gid	Per dier	Totaal bedrag				
					9.									
					10. Voederbieten									
					11.								22. Krachtvoer melkvee	kg
					12. Stoppelknollen								23. " jongvee ½ jr.	kg
					13. Stoppel								24. " drachtig jongv.	kg
					14. Totaal woedergewassen								25. Opfok tot ½ jr.	f
					15. Totaal cultuurgrond					OPBRENGST PER MELKKOE		q	26. Stro + strooisel	kg
					33. Werkpaarden	Aantal		Aantal		16. kg melk			27. Overig voer	kg
					34. Jonge paarden					17. % vet			28. Totale voederkosten	
					35. Schape					18. Melkprijs			Per melkkoe	gid per dier
					36. Kalveren tot ½ jaar					19. Melkgeld			29. Voederkosten	
37. Jongvee boven ½ jaar					20. Omzet + aanwas			30. Overige toeger. kosten						
38. Mestvee					21. Totaal			31. Totaal toeger. kosten						
39. Melkkoeien					39. Saldo minus kosten voedergerw. per koe (32r-14p)			32. Saldo per koe (21q-31r)						
40. Fokzeugen					40. Saldo per gemiddeld aanwezige fokzeug									
41. Mestvarkens (aant. afgel.)					41. Saldo per afgeleverd mestvarken									
42. Leghennen					42. Saldo per gemiddeld aanwezige leghen									
43.														
					C NIET TOEGEREKENDE KOSTEN GEHELE BEDRIJF									
44. Totaal saldo									PLAN I	PLAN II				
45. Af: niet toeger. kosten (58 s/t)					51. Kosten grond en gebouwen (pacht)				s	t				
46. Arbeidsinkomen					52. Kosten werktuigen (basis-inventaris)									
47. Af: bet. loon + soc. lasten					53. Kosten trekker									
48. Arbeidsinkomen v.h. gezin					54. Kosten grote werktuigen (.....)									
49. Af: loon boer en gezinsleden					55. Directe kosten werkpaarden									
50. Netto - overschot					56. Algemene kosten									
Opgesteld door:					57.									
Datum:					58. Totaal (naar 45 c/e)									

Inhoudsopgave

	<i>Blz.</i>
Woord vooraf	3
Het opstellen van bedrijfsbegrotingen	5
Tabel 1. Granen	14
.. 2. Aardappelen (consumptie en fabriek)	16
.. 3. Pootaardappelen	18
.. 4. Suikerbieten	20
.. 5. Grasland en voedergewassen	22
.. 6. Rundvee-opbrengsten	23
.. 7. Hoeveelheid melk uit het grondrantsoen	24
.. 8. Voederkosten en overige toegerekende kosten rundvee . . .	26
.. 9. Fokzeugen	28
.. 10. Mestvarkens (90 kg)	29
.. 11. Mestvarkens (110 kg)	30
.. 12. Leghennen	31
.. 13. Niet-toegerekende kosten	32
Toelichting op het begrotingsformulier en het gebruik van de tabellen . .	35
Begrotingsformulier	41